SIAŬBIT

Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The SOWER

The Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U.S.A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1959, maj-čyrvień **Nr. 3 (8)** **May-June 1959**

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho ekzemplaru 15 c.

Adress: Rev. F. Czerniawski, 569 Crane St., Schenectady, N. Y., U. S. A.

Č czytajecca jak polskaje „cz": čytać = czytać. Š czytajecca jak polskaje „sz": šapka = szapka. Ž czytajecca jak polskaje „ż": žyta = żyta. Ŭ czytajecca jak angielskaje „w": hałoŭka, byŭ. V czytajecca jak polskaje „w": vada = wada.

ŠTO TREBA DZIELA ZDABYĆCIA NIEZALEŽNAŚCI BIEŁARUSI

Kažny Biełarus, što vyvalniŭsia z dušeŭnaj niavoli, u katoraj nas dziaržali (niekatarych i ciapier dziaržać) Palaki j Rasijcy; kažny Biełarus, što ŭmieje nazirać i samastojna dumać, pryznaje kaniečnuju patrebu niezaležnaha haspadarstva biełaruskaha. Heta ž pryznaje j kažny normalny čužy nazirańnik pałažeńnia narodu našaha. Dziela taho paŭstaječ pytańnie: što treba dziela zdabyćcia niezaležnaści Biełarusi? Adkažam na hetaje pytańnie.

Sprava niezaležnaści Biełarusi jo najpierš spravaju samych Biełarusaŭ. Dziela taho treba, kab Biełarusy pra jaje rupilisia ŭ Baćkaŭščynie j vonkach, u doma i ŭ darozie, kładučysia j ustajučy. Rupilisia j pracavali, hatavali svajmu narodu j sabie niezaležnaść. Što-ž treba rabić? Nia treba dumać, što kažny musić rabić jakujuś rabotu vialikuju. Vialikaja dziejalnaść paŭstaječ iz rabotaŭ zvyčajnych, małych, štadziennych. Dzie niama małych rabotaŭ, tam nia budzie j vialikaj dziejalnaści. Kažnaja — i najmienšaja — karysnaja rabota biełaruskaja jo rabotaju dziela vyvalnieńnia ź niavoli Biełarusaŭ, dziela zdabyćcia jim volnaha, niezaležnaha byćcia. Chto haduje ŭ duchu biełaruskim svaje dzieci, vuča jich čytać i pisać pabiełarusku, toj pracuje dziela niezaležnaści Biełarusi; chto pašyraje druk biełaruski, pamahaje jaho vydavać svajim hrošam albo matarjałam, toj pracuje dziela niezależ-

naści Biełarusi; chto ŭśviedamlaje svajich nieśviadomych bratoŭ, pracuje dziela niezaležnaści Biełarusi; chto pašyraje praŭdu pra Biełaruś siarod čužych — taksama pracuje dziela niezaležnaści Biełarusi. I hetak dalej, i hetak dalej.

Chaj kažny robie toje, što ŭmieje rabić, abo čaho moža navučycca. Kažny Biełarus maje znajści sabie rabotu, karysnuju biełaruskamu narodu, i kažnaha takaja rabota budzie rabotaju dziela zdabyćcia haspadarstva našamu narodu. Chto mieniej moža pracavać dziela spravy biełaruskaj, niachaj bolej pamahaje hrošam. Kažny taki rabačaj, rabačajka budzie dzejnym niezaležnikam biełaruskim (niezaležnicaju biełaruskaj). Kažnaja karysnaja rabota biełaruskaja pryčyniajecca da vialikaj spravy vyvalnieńnia narodu našaha i dziela taho jo rabotaju važnaj, vialikaj. A kali budzie vajna za vyvalnieńnie Biełarusi, tady ŭsie budziem biezpasiarednie pracavać dziela vyvalnieńnia našaje Baćkaŭščyny, robiačy rabotu, źviazanuju z vajnoju.

Mo' skaža chtoś: Rasija vialikaja j dužaja, ci zmožam my jaje pieramahčy? Na heta možna adkazać, što Vialikabrytania taksama była vialikaja, a Irlandyja ad jaje vyvalniłasia. Jo šmat prykładaŭ, što narody mienšyja j słabšyja vyvalniajucca ad narodaŭ bolšych i dužšych, što jich paniavolili. Choć Rasija vialikaja, ale hniłaja, i nia joj raŭnavacca da Vialikabrytani.

Dužaść Rasiji zaleža nia tolki ad jaje sobskaje siły, ale j ad tych janyčaroŭ*), katorych Rasijcy sabie vyhadavali, paniavoliŭšy jinšyja narody. Čym bolej Biełarusaŭ uśviedamlajecca j pracinajecca idejaju nacyjanalnaha adradžeńnia, tym mieniej u Rasiji zastajecca janyčaroŭ, tym mienšyja jana maje mahčymaści dziaržać u niavoli Biełaruś. Hetaja ž mahčymaść Rasiji słabieje ad nacyjanalnaha ŭśviedamleńnia i jinšych paniavolenych Rasijaj narodaŭ. Niachaj Rasija spabudziecca svajich janyčaroŭ, što ŭžo ŭ ładnaj miery stałasia, a budzie dziaržać tolki čužyja narody ŭ niavoli fizyčnaj, dyk jana jich nie ŭdziaržyć; bo čałaviek, volny ducham — heta ŭžo mienšy niavolnik i słužba takoha čałavieka bokam vylezie jahonamu panu.

Rasija dziela taho zmahła paniavolić čyślenyja narody, što zavajovavała jich kažnaha paasobku. Navat bolej: časta karystała adnymi

*) Turki brali niekatoryja dzieci ŭ zavajavanych jimi narodaŭ i hadavali jich u svajim tureckim duchu. Takija haduncy ŭvažali siabie za Turkaŭ. Zvalisia jany janyčarami. Ź jich było najviarniejšaje j najlepšaje vojska tureckaje. Dziela taho ciapier janyčarami zavuć ludzioŭ,uzhadavanych jich varahami ŭ duchu varožym da taho narodu, z katoraha tyja ludzi.

narodami dziela zavajavańnia druhich. Hetak, abdzirajučy da apošniaha svoj narod, kab ščodraj daniaj vysłužycca chanam Załatoj Ardy, maskoŭskija kniazi zdabyvali ŭ jich pamohu suproć Biełarusaŭ, bo čym bolšaje było Maskoŭskaje kniastva, tym bolšaja była dań. Kali-ž Maskva vyvalniłasia ad Tatar, tady sama pahnała ŭžo ŭsiu ludzkuju siłu tatarskuju na Biełaruś, dy była ŭ chaŭrusie z Tureččynaju. Zavajavaŭšy z časam Biełaruś i Ukrajinu, pahnała ludzioŭ jich zdabyvać sabie Kaŭkaz i Turkiestan. Ciapier paniavolenyja Rasijaj narody zrazumieli, što jim treba razam vystupać suproci Rasijcaŭ. Apračа taho, ciapier i volnyja narody Eŭropy j Ameryki zrazumieli, što j jim pahražaje zachopnickaja Rasija; tymčasam, straciŭšy paniavolenyja narody, Rasija nia zmoža być pahrozaju. Dyk pryjdzie para, što volnyja narody pamahuć nam vyvalnicca.

Dyk, majučy ŭsio mienavanaje naŭviecie, možna być susim čysta peŭnym u vyvalnieńniu narodu biełaruskaha i ŭ vadnaŭleńniu haspadarstva biełaruskaha; padčyrknuć, adyli, treba, što najpatrabniejšaja praca, dziejnaść i dziejalnaść samych Biełarusaŭ, bo ź biaździejnymi nie zachočuć parazumiecca i biaździejnym nia buduć pamahać.

K. Braskar

SORAK 1-yja ŬHODKI PRAHAŁAŠEŃNIA NIEZALEŽNAŚCI BIEŁARUSI

Sorak pieršyja ŭhodki Prahałašeńnia Niezaležnaści Biełarusi biełaruskija emigranty ŭračysta śviatkavali sioleta ŭ šmat krajoch śvietu. Nam viedama, što takija śviatkavańni adbylisia ŭ Zadzinočanych Haspadarstvach, Kanadzie, Vialikabrytani, Niamieččynie, Francyji (u Paryžu), u Italiji (Rymie) j Aŭstraliji, a praŭdapadobna i ŭ niekatarych jinšych krajoch. U Zadzinočanych Haspadarstvach 41 ŭhodki prahałašeńnia niezaležnaści svaje Baćkaŭščyny biełaruskija arhanizacyji śviatkavali ŭ Čykazie, Klevelandzie, Niu Jorku i Los Andželes. Usiudych była imša za Biełaruś i biełaruski narod, čytań i mastackaja čaść.

41-yja ŭhodki Prahałašeńnia Niezaležnaści Biełarusi ŭv Amerykanskim Kongresie. — Malitva za Biełaruś. — 25 sakavika (marca) ksiondz Dr. Vaładzisłaŭ Tarasievič zmoviŭ hetkuju malitvu ŭ Kongresie Zadzinočanych Haspadarstvaŭ: „O Boža naš, Ty, Katory stvaryŭ čałavieka na abraz Svoj i podle padobnaści Svaje, abdaravaŭ jaho pryrodnymi pravami da žyćcia, svabody j imknieńnia da ščaścia, ź miłaserdzia Svajho ŭčyni, kab našyja harotnyja Braty Biełarusy mahli

nieŭzabavie karystać z usich hetych pravaŭ, kab jany mahli ścić Ciabie, svajho Stvaryciela j Zbaviciela ŭ supakoju j svabodzie. Pamažy jim zastacca viernymi Tabie. Raspali ŭ jich nadzieju na vyzvaleńnie. Zbaŭ, o Boža, narod Svoj i dabrasłaŭ spadak Svoj.

Dabrasłaŭ, o Boža, Zadzinočanyja Haspadarstvy Ameryki, hetuju ćvierdź svabody j nadzieji ŭciśnienych. Natchni jich pravadyroŭ advažna imknucca da supakoju j spraviadlivaści. Daj, o Boža, supakoj u našym časie. Tabie z Ajcom i Ducham Śviatym usia češć i chvała. Amen.

Pramovy ŭ Kongresie Zadzinočanych Haspadarstvaŭ. Senatary Džejvic (Javits), Kityng (Keating), Lošy (Lausche) i pasłovie Dadaryo, Dorn, Majkel (Michel), Malter (Multer) i Rodyno mieli ŭ Amerykanskim Kongresie adumysłovyja pramovy, pryśviačanyja sorak pieršym uhodkam prahałašeńnia niezaležnaści Biełarusi. Padajem vyniatki ź jichnych pramovaŭ.

Pasoł Dadaryo skazaŭ, miž jinšaha, što „Hetaha dnia ŭ 1918 hodzie Biełaruś asiahnuła niezaležnaść pa stahodździach carskaha ŭcisku... śviatkavańnie (hetych uhodkaŭ) vykazujučaje praŭdzivyja imkneńni biełaruskija, pakaža śvietu, što Biełaruś nia choča być lalkavym haspadarstvam u Rasieji (značycca, što Biełaruś nia choča być savieckaj „respublikaju" ŭ SSSR — Red.). Paradoksalna j tragična, što (u Biełarusi) Biełarusam zaboroniena śviatkavać dzień jich niezaležnaści. Jany musiać chavacca (tam) iz svajmi praŭdzivymi žadańniami nacyjanalnaje niezaležnaści... Tyja Biełarusy, katoryja pakinuli svaju damovu, kab uciačy ad ucisku i žyć u volnych krajoch, pieraścierahajuć nas, kab my nie ašukalisia, ale paviedamili ŭsiamu śvietu, asabliva Rasiji, što svabodnyja narody spadziajucca, što Biełaruś budzie jznoŭ volnym i niezaležnym krajam!

Pasoł Dorn (ź Niu Jorku) skazaŭ: „Historyja chodańnia Biełaruskaha narodu za niezaležnaść była daŭhaja, ustavičnaja, achviarnaja j stanaŭkaja, adznačanaja zbrojnymi paŭstańniami; jana adbiłasia ŭ balšyni litaratury biełaruskaj, jaje viali i da jaje natchniali ŭsie nacyjanalnyja pravadyry i padździeržavali jaje moralna šmat jakija susiednija kraji.

„25-ha sakavika 1918 hodu Biełaruskaja Rada ŭ Miensku prahałasiła niezaležnaść Biełaruskaje Demokratyčnaje Respubliki, robiačy hetym kaniec okupacyji. Žal, što Biełaruskaja Demokratyčnaja Respublika karotki čas jisnavała. Iznoŭ rasijskaja armija z novym lozungam komunizmu zaliła kraj, i pieršy ŭrad biełaruski musiŭ paki-

nuć svaju baćkaŭščynu. Ale ani ciažkaści žyćcia na čužynie, ani niaščyślonyja pieraśledavańni, što nastali ŭ ziamli biełaruskaj, nie pachisnuli ćviardoha stanovišča Biełaruskaha narodu.

Prahałašeńnie niezaležnaści praciało kažnaha Biełarusa asablivym značeńniam svabody i asablivaj pašanaj i lojalnaściaj da ŭsich svabodnych narodaŭ.

Hetak sioleta 22 sakavika Amerykancy biełaruskaha pachadžeńnia adznačyli dzień niezaležnaści Biełarusi, praciahajučy svaju bratniuju ruku da ŭsich ludzioŭ Biełarusi, katoraja nikoli nie pahadziłasia z volaju nijakaha napadnika. — Ja spadziajusia, što Biełaruski Dzień Niezaležnaści buduć śviatkavać nia tolki Amerykancy biełaruskaha pachadžeńnia, ale j usie hramadzianie i ŭsie ludzi, katoryja ceniać, šanujuć i zavidna ścierahuć svabodu".

Ź niastačy miesca my musim abmiežycca hetymi vypiskami z pramovaŭ kongresmenaŭ u Biełaruski Dzień Niezaležnaści, choć vielmi važnaje skazali taksama zastałyja z vyšmienavanych kongresmenaŭ i senataroŭ.

Speeches of Senators and Congressmen in the US Congress on the 41st Anniversary of Proclamation of Independence of Whiteruthenia (Byelorussia). — Senators Javits, Keating and Lausche and Congressmen Daddario, Dorn, Michel, Multer, Rodino offered special speeches in the US Congress, to commemorate the 41st anniversary of the proclamation of independence of Whiteruthenia (Byelorussia.) A few excerpts of their speeches follow: **Congressman Daddario said:** On this day in 1918 Byelorussia finally achieved independence after centuries of czarist oppression... (This) Celebration, expressing the true Byelorussian spirit, will show the world that the Byelorussians are not content to exist as a Russian puppet state. It is paradoxical and ironic that the Byelorussians at home are not free to celebrate their own independence day... Those Byelorussians who have sacrificed their homes in order to flee from oppression and live in free countries are urging us not to be fooled, but to let the world, especially Russia, know that free people everywhere share the hope that Byelorussia will again be free and independent country.

Congressman Dorn spoke as follows: The history of the struggle for independence by Byelorussian people was long, constant, sacrificial, dedicated and determined, marked with armed uprisings and reflected in most of the Byelorussian literature as well as being led and

inspired by all of the national leaders and supported morally by many neighboring countries.

On March 25, 1918, the Byelorussian Rada assembled in Minsk declared an independent Byelorussian Democratic Republic, thus marking the end of occupation. Unfortunately the Byelorussian Democratic Republic was short lived. Once again the Russian Army under a new slogan of communism overran the country and forced the first Byelorussian Government into exile. However, neither the difficult path of exile nor countless persecutions that followed on Byelorussian territory swayed the firm stand of Byelorussian people.

The declaration of independence gave to every Byelorussian a special sacred meaning of freedom, a special respect and loyalty to all free nations seldom experienced by other peoples.

So this year on March 22, Americans of Byelorussian descent, marked the day of the independence of Byelorussia extending their brotherly hand to all men of Byelorussia who never yielded to the will of any aggressor. I hope that Byelorussian Independence Day will be celebrated each year not only by Americans of Byelorussian descent but by all citizens and all men who value, respect and jealously gaurd freedom.

Pieradańnie radyjam u Albany. Ksiondz Fr. Čarniaŭski, redaktar našaha časapisu, mieŭ u mieście Albany, stalicy Niujorskaha stejtu, radyjovaje pieradańnie, pryśviačanaje 41-ym uhodkam Prahałašeńnia Niezaležnaści Biełarusi. U pieradańnie ks. F. Čarniaŭski patrapiŭ ułažyć bahaty, rozny j cikavy źmiest. Słuchačy jahonyja šmat daviedalisia z hetaha pieradańnia. Adbyłosia heta 22 sakavika.

Uhodki ŭ Niamieččynie Prahałašeńnia Niezaležnaści Biełarusi. Nam pisali: „Jak što hodu — malilisia my j siadnia za lepšaje zaŭtra našaha narodu. Adsłužyŭ śv. Imšu na intencyju Biełaruskaha Narodu naš ksiondz dziekan Michał Maskalik. — **Al. Bahłaj, S. Hoch, Ryhor Sysoj.** — U Niamieččynie 25. 3. 1959.

Pryvitańni „Siaŭbitu". Dziela 41-ych uhodkaŭ Prahałašeńnia Niezaležnaści Biełarusi redakcyja „Siaŭbita" adziaržała pryvitańni, z katorych dva hetta drukujem:

U dzień 25-ha Sakavika — Najbolšaha Śviata Biełaruskaha Narodu, Abviaščeńnia Niezaležnaści Biełarusi, vitajem Vas, V. P. Vojča, i ŭsich Vašych Siabroŭ, što tak idejna łučacca ŭ koła „Siaŭbita"; jany stajali j dalej stajać niepachisna na stani Adradžeńnia Biełaruskaha

(Dalej na bačynie 11-aj)

AB ŚVIATYM DUCHU

(Praciah z N-ru 4-ha)

Choć śv. Duch žyvie najpierš u dušy i joj daje žyćcio, ale duša prabyvaje ŭ ciele, dzielataho j cieła stajecca pamiaščeńniam śv. Ducha (śv. Aŭg.). Čałaviek iz łaskaj uśviačajučaj padobny da śviatyni Jeruzalimskaj; była jana śvieciača-biełaj (niavinnaść dušy), u siaredzinie abšalavana załatam (miłaść Božaja ŭ dušy); stoŭp ahnisty nad arkaj (heta śv. Duch, katory maje pasad u dušy); siamiramienny śvietač — heta siem daroŭ śv. Ducha. Kaža nam śv. Paŭła Ap.: „Ciž nia viedajecie, što vy śviatynia Božaja, i Duch Božy žyvie ŭ vas?" (1 Kar. 3, 16). I na jinšym miescu: „Vy śviatynia Boha Žyvoha" (2 Kar. 6, 16). Kažam u malitvie Panskaj: „Katory jość u Niebie". Niebam hetym na ziamli jość spraviadlivy, bo ŭ jim žyvie śv. Duch (śv. Aug.). Zbaviciel Sam kaža, što Jon i Ajciec žyvuć u tym čałavieku, katory Chrystusa miłuje (Jan 14, 23), heta značyć, katory maje ŭ sabie śv. Ducha.

3) **Pieramianiaje j uzmacniaje** našyja duchovyja ŭłady, kali prysvojvaje cnoty Božyja j maralnyja.

Duch śviaty ŭdabrarodniuje (ŭšlachatniaje) Svajoj łaskaj našyja dušy, rozum i volu. Jak ahoń razpalaje zialeza da čyrvani, a soniečnaja kasa (pramień) pieramianiaje kryštał u śvieciačy kamień, padobna j Duch Śviaty pieramianiaje Svajoj łaskaj dušy našyja; raśviačaje ŭ našym rozumie śviatło **viery** (Rymi. 5, 5); daje nam **zdolnaść i ŭmiełaść** vierańnia ŭ Boha, mieć nadzieju i miłavać Jaho abo, jinšymi słovami, ulivaje ŭ dušu **try cnoty Božyja** (Syb. Tryd. 6, 4). Taksama robić nas **zdolnymi i skłonnymi** da achvotnaha paddańnia i ŭpłyvu pokaziam (uskaźnikam) śv. Ducha, abo, načaj, daje nam **5 daroŭ śv. Ducha.** Jak zialeza stajecca ŭ vahniu hibkaje, tak i serca čałavieka **nachinajecca da dobraha** pry pomačy śv. Ducha, jaki žyvie ŭ dušy ludzkoj. Kali ŭchodzić u dušu čałavieka, robić śv. Duch jaje nakłonnaj da dobraha; bačym heta na śv. Paŭłu, katory, pačuŭšy ŭ sabie dziejańnie śv. Ducha, adrazu adazvaŭsia: „Panie, što chočaš, kab ja zrabiŭ?" (Dz. Ap. 9, 6). Asiahnuŭšy nachin da rabieńnia dobraha, maje ŭžo duša tym samym **cnoty maralnyja,** uzhladna kažučy, zdolnaść da hetych cnotaŭ, bo nabiraje navytyrańnie (upravu) j lahčyniu vypaŭniać tyja cnoty, jakija zavucca **praktykami,** heta značyć častymi aktami cnotaŭ.

Kali asiahniem łasku ŭśviačajučuju, tady pačynajecca zusim jinšaje žyćcio čałavieka. Adhetul vynikaje, što žyćcio nutranoje čałavieka śviatablivaha zusim čysta nakšaje za žyćcio **śvieckaha** čałavieka,

katory dumaje tolki ab ježy, picciu, hulniach, a pry ŭsim hetym nie staje jamu nutranoha zdavaleńnia. Naadvarot jość iz tym, u katorym zažyŭ św. Duch; toj tolki dumaje ab Bohu, Bohu starajecca padabacca i Boha tolki miłuje; skazać heta možna iź św. Paŭłam: „Žyvu ŭžo nia ja, ale žyvie ŭ imnie Chrystus" (Gal. 2, 20). Čałaviek taki maje vialikaje **zdavaleńnie nutranoje i navat u najhoršych ciarpieńniach** poŭny badziorašci i sałodkaj uciechi. I niama dziva, što św. Ducha zaviem **„Paciašycielam"** (J. 14, 26).

4) Daje nam praŭdzivaje zdavaleńnie.

Pry pomačy św. Ducha atrymlevajem supakoj, katory **pieravyššaje ŭsiakija paniaćci** (Fil. 4, 7). Čałaviek u stanie łaski, aśviečany niabiosnym śviatłom św. Ducha, jość jak padarožny, katory ŭ pahodu, siarod soniečnaha źziańnia, achvotna j śmieła adbyvaje svajo padarožža. Naadvarot, hrešnik padarožžuje jak-by pasiarod hustoj myhły, bury j ściužy; nie achvotna jdzie napierad i nie zdavoleny. „Kali sałaviejka zhledzić, što pačynajecca dzień i ŭschodzie sonca, piaje viesialej i až da stomy; padobna ciešycca duša, kali čuje, što ŭschodzie joj sonca spraviadlivaści" (Vinc. Fer.). Jak lod, nia moža znajści advahi j uciechaŭ, pakul nie praniknie jaje św. Duch (A. Stiz).

5) Duch Śviaty stajecca našym vučycielam i ŭzhadavacielam.

Vučycielam jość nam św. Duch, bo nas vuča praŭdaŭ **Katalickaha Kaściołu.** — „Samaje pamazańnie vučyć nas ab usim" (1 J. 2, 27). Čałaviek, katory nia maje św. Ducha, moža vučycca praŭdaŭ viery, ale niezrazumieje jich ducha; heta budzie tolki miertvaje paznańnie.

Bież **śviatła** nia možam čytać knižki, padobna **Božaje Słova** budzie nam niezrazumiełaje biez nutranoha aśviačeńnia św. Ducha (A. Stolz). Toje, čym nas natchnie św. Duch, nia moža być błudnym; dzielataho što nikoli nia možam być peŭnyja, ci natchnieńnie pachodzić ad św. Ducha, to navat i najdaskanalšyja pavinny dakładna trymacca navuki Katalickaha Kaściołu. Chto hetaha nia robić, nia maje ŭ sabie śviatoha Ducha (1 J. 4, 6). „Śviaty Duch jość nam jak ajciec, katory na darozie z kaŭdobinami viadzie za ruku dzicio". Chto ŭ stanie Božaj łaski, taho viadzie Boh asablivym sposabam. Moža taki čałaviek skazać ab sabie: „Užo nia ja haspadarom u sabie, ale Chrystus uva mnie. Spraviadlivyja majuć zapraŭdnaje Božaje Haspadarstva ŭ sabie" (Kat. Rymsk.). Dziela taho Chrystus kaža: „Haspadarstva Božaje jość u vas" (Łuk. 17, 21).

6) Nachinaje nas da dobrych ŭčynkaŭ i robić, što my zasłužujem jimi na **ščaślivaje viečnaje žyćcio.** — Śviaty Duch **nachinaje nas da**

dobrych učynkaŭ. — Jak daŭniej, u peryjodzie **stvareńnia,** šuhaŭ nad vadami pustoj i niažyvoj ziamli, paklikaŭ śv. Duch da žyćcia raśliny, žyviołu j ludziej, tak i ciapier dziejić u dušach, jakija vydajuć płady Božaj miłaści, katoraja tryvaje na vieki (Scheeben). Śviaty Duch nachinaje čałavieka da dobraha, padobna da taho, jak para pryvodzie ŭ ruch mašyny. Jak rabotnik u kapalni, tak Boh pracuje ŭ nutry našym (Fenelon). Jak kraska raspukajecca pad soniečnym śviatłom, tak pad siłaj Božaj i śviatło łaski śv. Ducha raščyniaje najćviardziejšyja sercy hrešnikaŭ, vydajučy miły pach cnotaŭ i pabožnaści (śv. Mar.). Jak cieła dziejnaje, kali jaho ažyŭlaje duša, tak čałaviek robić dobryja ŭčynki, kali ažyŭlaje jaho śviaty Duch. Jak viecier krucie, ruša kryły viatraka, tak i śv. Duch čałaviečaje serca. Śv. Duch daje ŭčynkam našym **vartaść zasłuhi.** Zvyčajnyja ŭčynki čałavieka stajucca, dziakujučy śv. Duchu, śviatymi i jak-by Božymi (Mssl.). Biaz sonca miesiac nia maje blesku; biaz uśviačajučaj łaski nia majuć našyja ŭčynki zasłuhi na Nieba. Śv. Duch robie jak sadaŭničy. Sadaŭničy pryščaplaje ŭ dzikoje dreva dabrarodnuju hałuzinku, i dreva dzikoje stanovicca dabrarodnaje j urodlivaje. Tak śv. Duch pryščaplaje ŭ nas uśviačajučuju łasku, jakuju vysłužyŭ nam Chrystus, i joju stajemsia zdolnyja da zasłuhaŭ na ščaślivaje viečnaje žyćcio. Kali my ŭ stanie łaski, tady stanovimsia hałuzinaj, złučanaj iz sadaŭničym, Chrystusam, i stul rodziacca płady (Jan 15, 4). Dobryja ŭčynki, zrobienyja ŭ stanie ciažkoha hrechu, nie dajuć zasłuhi na Nieba, adnak vyprašajuć uzmacniajučuju łasku, patrebnuju dziela naviarnieńnia.

7) Śv. Duch **robić nas dziaćmi Božymi j spadkajemcami Nieba.** — Kali śv. Duch ustupaje ŭ našuju dušu, stajemsia miłyja dzieci Božyja i Nieba adčyniajecca nad nami tak, jak heta stałasia pry Chryście Pana Jezusa. Heta krejka najvyššaj chvały, stacca zaličanymi da dziaciej Božych (śv. Cypr.). Nie pryniali ducha niavolnictva, ale ducha pryjma za synoŭ, dziakujučy katoramu kažam: „Vojča" (Ryml. 8, 15). „Bo ŭsie, ducham Božym viedzienyja, jość Syny Božyja" (Ryml. 8, 14). „A kali dzieci, dyk i spadkajemcy supolna z Chrystusam" (Ryml 8, 17), bo dzieci zaŭsiody majuć prava na spadkajemstva. Dakładna viedajem, što kali ziamnaja našaja sialiba skončycca, tady adzieržym ad Boha jinšaje pamiaščeńnie, jakoje nia budzie rabotaj ludzkich ruk. „Bo my viedajem, što, kali ziamny naš dom, chacina, razvalicca, dyk my majem ad Boha budoŭlu na niabiosach, dom nia rukami zrobleny, viečny" (2 Kar. 5, 1). „I Ja ŭprašu Ajca, i Jon daść vam druhoha Paciašyciela, kab byŭ z vami na vieki" (Jan 14, 16). Jakoj charašynioj

prybiraje dušy stan łaski! Nia možam adnak-ža hetaha bačyć ciapier, jak niavidomy nam blesk niešlifavanaha dyjamentu. Abačym heta niekali, kali ŭzyjdzie sonca viečnaj chvały. Łaska ŭśviačajučaja — heta zara, jakaja pakazuje ŭschod sonca. Nia zadaŭha i ŭzyjdzie ŭ nas sonca, praniknie nas i ŭsłavie (Sch.). Dobra kazaŭ David: „Radujciesia ŭ Panu i viesialiciesia, nabožnyja" (ps. 31, 11). Zapraŭdy najbolšaje ščaście, jakoje nas moža spatkać na ziamli, jość tady, kali śv. Duch ŭvyjdzie ŭ našaje serca. Chto Jaho maje, asiahnuŭ najbolšaje Haspadarstva, bo haspadarstva Božaje. „Bo Haspadarstva Božaje ŭnutry vas jość" (Ł. 17, 21).

4) Łaska ŭśviačajučaja ŭdzieržujecca j pavialičajecca vypaŭniańniam dobrych učynkaŭ; hublajecca śmiarotnymi hrachami.

Śviataść našaj dušy moža **ŭzrastać**, padobna jak uzrastajuć siły cieła, jak śviatło moža jaśniej śviacić, albo zialeza ŭ vahniu macniej uhrajecca. Pavialičeńniam łaski ŭśviačajučaj nabiraje duša bolšaha żziańnia, bolšaj charašyni, a pry hetym i bolšaj śviataści. „Chto spraviadlivy, chaj budzie spraviadliŭšy, a śviaty, chaj uśviačany" (Abjaŭl. 22, 11).

Dobrymi ŭčynkami zachovujem i pavialičajem prydbanuju spraviadlivaść (Syb. Tryd. 6, 24). Dzielataho śv. Piśmo ab śv. Stefanu kaža: „Byŭ poŭny śviatoha Ducha" (Dz. Ap. 6, 5). Kali ady śv. Duch, katory Sam jość padarkam Božym, nia bačyć miłaści, pakidaje ciabie; nie zastajecca ŭ dušy niamiłasernaj (śv. Chr.). Kamieńnie j kusty na polu pieraškadžajuć soncu pry davańniu ziamli poŭnaj ažyŭlajučaj siły; padobna našyja hrachi pieraškadžajuć śv. Duchu ŭ upłyvie na dušu. My pavinny takija pieraškody addalać častymi prystupańniami da Sakramentaŭ Pakuty j Kamuniji (A. Stolz.). Ralla musić być dobra ŭroblena, kali sonca joj maje prysparać urod; padobna treba j dušu ŭściaž navukaj u viery Chrystovaj zrabić zdolnaj da pryjma dapłyvu śv. Ducha. I z Apostałami nia było načaj.

Jak sudzina, choć speckana, ale nie rażbitaja nia hublaje svajho źmiestu, tak i čałaviek, jaki robie, choć i časta, małyja hrachi, nia hublaje ŭśviačajučaj łaski. Hublaje jaje tolki ciažkimi hrachami. „Boh nie pakidaje ludziej uspraviadlivienych łaskaj, pakul jany Jaho nie pakinuć" (Syb. Tryd. 6, 11). Tolki hrecham śmiarotnym adłučajecca duša ad Boha, dzielataho pakidaje jaje j śv. Duch. Dziejecca ź joj padobna, jak iź ciełam, katoraje pakidaje duša. Dzielataho kaža nam Apostał, kab nie hasili Ducha. „Ducha nie hasicie" (1 Tes. 5, 12).

(Dalej budzie)

(Praciah iz bač. 6-aje)

Narodu. — Žadajem płodnaj pracy dziela ŭžyćciaŭleńnia idejałaŭ 25-ha Sakavika. **Biełaruski Charytas u Niamieččynie.**

Chrystus Uskros! Viasiołych i radasnych Śviat žadaju Vam, Darahi Vojča, i ŭsim Vašym Siabrom, Vašaj Radni, Siaŭbitom čystych, jak voka, ziarniat Biełaruskaha Adradžeńnia. Daj Boža dačakacca dobraha ŭmałotu! **Vaš ksiondz Michał.**

Ź BIEŁARUSKICH VIESNAVYCH PIEŚNIAŬ

Oj ty bieła biaroza

Oj ty, bieła, bieła biaroza,
Dakul ža tabie stajaci? Oj!

Dakul tabie, tabie stajaci,
U vadu holle spuščaci? Oj!

Oj ty, dzieŭka, dzieŭka małada,
Dakul ža tabie ŭ mamki być? Oj!

Dakul tabie, tabie ŭ mamki być,
Kasu rusuju nasić? Oj!

Iź siomušnych narodnych pieśniaŭ

Dy pajšła trava
Da Chrysta pajšła,
Jo, jo, jo!
Pojdziem, dzievańki,
U łuhi hulać,
Jo, jo, jo!
U łuhi hulać,
Vianki zavivać,
Jo, jo, jo!

My zaŭjem vianki
Na ŭsi śviatački
Jo, jo, jo!
Na duchoŭskija,
Na piatroŭskija,
Jo, jo, jo!
A što Duch — Trojca —
To subor dzieŭkam,
Jo, jo, jo!

Što Illa śviaty —
To razhon dzieŭkam,
Jo, jo, jo!

Prof. Dr. J. Stankievič

ASOBNYJA HASPADARSTVY BIEŁARUSKIJA*)

Nie paźniej 7-ha stahodździa pa Naradžeńniu Chrysta narod biełaruski mieŭ užo pačatki haspadarstvavaści, katoryja ŭ nastupnych stahodździach raźvilisia ŭ poŭnuju haspadarstvavaść. U 9-ym a 10-ym stahodździach, da **prychodu Normanoŭ,** biełaruskija plamiony składali adno haspadarstva, katoraha stalicaju byŭ Połacak.

*) Praciah Historyji Kryvič-Litvy-Biełarusi (hl. No. 2/7 „Siaŭbita").

Normany

Normanami ŭ sieradniaviečču zvali Skandynavaŭ (ad skandynaŭskaha słova „northman” — paŭnočny čałaviek) — Danoŭ, Norvehaŭ a Švedaŭ.

Z 8-ha da siaredziny 9-ha stah. normanskija viatki-družyny rabili hrabiežnyja napady na ŭźbiarežžy Bałtyckaha a Paŭnočnaha moraŭ i Atlantyckaha okejanu. Zapłyvali jany až da mora Mižyziemnaha. Danovie z pačatku 9-ha stah. źjavilisia ŭv Angli, Irlandyji a Francyji, skul zajšli až za Pieraneji. Norvehavie dapłyvali da Iślandyji, Grenlandyji i kala 1000 hodu dasiahli bierahoŭ Paŭnočnaje Ameryki.

Iź siaredziny 9-ha stah. hałoŭnaj metaju pachodaŭ Normanoŭ jo zachapleńnie ziemlaŭ dziela ŭstavičnaha asialeńnia. Pad kaniec 9-ha stah. Danovie zachapili paŭnočny ŭschod Angli; u vadzinancatym stah. jany zaniali zadzinočanaje angielskaje karaleŭstva, katoraje ad 1017 da 1035 h. ŭchodziła ŭ skład danskaha haspadarstva. U 911 normanski vajvodca Rolon adziaržaŭ na lennym pravie ad francuskaha karala Karala Prostaha prastoru la r. Sieny; ad Normanoŭ prastora hetaja pačała zvacca Normandyjaj. Z pačatku 11 stah. čaść Normanoŭ z Normandyji papłyła da paŭdniavoje Itali i pad kaniec hetaha stahodździa francuskija Normany supoŭna zachapili paŭdniavuju Italu a Sycylu, i ŭtvaryli tam svaje haspadarstva (z 1130 h. Sycylskaje karaleŭstva). U 1066 h. Normany, asiełyja ŭ Francyji, zavajavali Anglu.

Na ŭschodzie Eŭropy Normanoŭ zvali Varahami a Rusami. U 9-ym stah. Varahi-Rusy pryšli da Finlandyji, adhetul da voziera Ładogi, skul mienšymi rekami a aziorami pryšli na raku Vołhu; handlavali ź Vialikim Bułharom, jak zvałasia bahataje handlovaje turska-tatarskaje haspadarstva la r. Kamy, prytoki Vołhi. Vołhaju jany spuščalisia dałoŭ da chazarskaha Itylu i dalej da Kaśpijskaha mora, dzie handlavali z Arabami. Apynulisia Rusy taksama la paŭnočnaha ŭźbiarežža Čornaha mora, adhetul jany handlavali ź Bizantyjaju i napadali na jaje. Naahuł vajaŭničyja, dachodnyja Rusy byli adnačasna rycarami, kupcami a razbojnikami. Hałoŭnaj metaju jichnaj na ŭschodzie była Bizantyja, katoraja nadziła Rusaŭ svajim bahaćciam.

Jinšaja chvala Varahaŭ pasialiłasia la Rusy i ŭ Noŭharadzie ŭ ziamli Ilmienskich Słavien. U II pałavicy X stah. hetyja Varahi, razam iz Noŭharadcami, uzaležnili ad siabie biełaruski Pskoŭ, adabraŭšy jaho ad Połackaha biełaruskaha centru. Imknučysia Dniaprom da

Konstantynopolu i zadzieržyŭšysia jakiś čas u Smalensku, Rusy adrezali ad Połackaha centru zadniaproŭskija ziemli biełaruskija. Jinšyja jznoŭ Rusy pryšli (chiba z paŭdnia — z Čarnamorskaha ŭźbiarežža) da siaredniaha Dniapra, tut źmiašalisia z ukrajinskim plemiam Palanmi, pasilili jich i hetak pamahli jim zavajavać Dziervy — ziamlu Dziarvian u Biełarusaŭ. Stałasia heta tady, kali kniaźmi ŭ Palan byli varahi Askold a Dyr. Dykže jany vajavali z paŭdnia z ahulna-biełaruskim haspadarstvam (majučym svoj centr u Połacku). Biełaruskaje haspadarstva, musiačy baranicca — ad Varahaŭ a Noŭharadcaŭ — na poŭnačy, u svajej siaredzinie ad Varahaŭ la Dniapra, nie zmahło na paŭdni abaranić Dziarvian.

Hetkim paradkam, pačynajučy pryblizna ad pałavicy 10-ha stah., majem dačynieńnie z asobnymi haspadarstvami biełaruskimi, katoryja byli až da ŭchodu jich u zadzinočanaje haspadarstva biełaruskaje, zvanaje Vialikim Kniastvam Litoŭskim.

Dziervy

Dziervami zvałasia haspadarstva Dziarvian. Ziamla Dziarvian praściahałasia na paŭdnia ad Prypiaci. Paŭdniavoj hranicaju jich spačatna byŭ vadadzieł pamiž basejnami rekaŭ Krasnaj i Rosiaj, pravymi prytokami Dniapra. Hetaja hranica Dziarvian śćvierdžana ŭ archeologiji, pačynajučy z 4-5 stahodździa.

Rańniaja historyja Dziarvian adznačyłasia nadzvyčajnymi chodańniami jich iz ukrajinskim plemiam Palanmi. Vojny ź jimi tryvali kolki stahodździaŭ. Pieršyja vojny Dziarvian iz Palanmi byli tak daŭno, što historyki nia mohuć znajšci jich pačatku. Pryčyna vojnaŭ była ŭ tym, što Palanie, vidavočna pad naciskam paŭdniavych kačaŭnikoŭ, pierli na poŭnač, da ziamli Dziarvian. Z časam Palanie vycisnuli Dziarvian iz paŭdniavoje čašci Dziervaŭ. Praz heta śvietčać antropologija, archeologija a historyja.

Antropolog-archeolog J. Talka-Hryncevič śćvierdziŭ, što ŭ fizyčnym typie žycharaŭ Kijeŭskaje ziamli stałasia źmiena kala 9-ha stah., dy vyjaviłasia zhodnaść typy staršaha tam žycharstva (nie paźniej 9-ha stah.) z typam dziarvianskim taje j nastupnoje pary. Heta možna vyjaśnić adno tym, što kala 9-10 stah. stałasia la siaredniaha Dniapra źmiena adnaho narodu druhim, zamiest ludnaści dziarvianska-biełaruskaj pryšła ludnaść palanska-ŭkrajinskaja.

Ukrajinski archeolog V. Antanovič znajšoŭ typovyja dziarvianskija pachovy ŭ byłoj Kijeŭskaj huberni nat la samaha Kijeva, dy na paŭdni ad jaho, značycca na prastory, dzie podle letapisu žyli Pa-

lanie. Tyj-ža Antanovič znajšoŭ u samym Kijevie byćcio „nasielenaje bodki" z kala 9-ha stah. z kulturaju nakšaj za palanska-kijeŭskuju i tam-ža ślady bitvy a razbureńnia kala taje-ž pary. Druhi ŭkrajinski archeolog V. Chvojka znajšoŭ u starych hłybokich jamach dziarvianski typ pachovu ŭ samym Kijevie; jon-ža adkryŭ tut, voddal ad staroha Kijeva, astačy staraviečnaha haradzišča.

Bizancki cesar Kastancin Porfirarodny zaličaje, kala pał. 10 stah., najbližšyja da Kijeva miesty Viacičaŭ a Vyšharad da miestaŭ čužych Kijevu, katoryja płacili dań Kijevu, značycca, nie zaličaje jich da miestaŭ palanskich.

Pakul było sucelnaje haspadarstva biełaruskaje, Biełarusy daśpiešna adbivali nacisk ukrajinskich Palan. Praz heny čas ukrajinski letapis piša, što „Dziarvianie kryŭdzili Palan" i što ŭkrajinskija kniazi źhinuli. Kali-ž z prychodam Rusaŭ ŭsiebiełaruskaje haspadarstva było raźbita na čaści i niekatoryja čaści uzaležnieny ad čužaziemcaŭ, a Ukrajincaŭ Rusy pasilili, tady Palanie adcisnuli Dziarvian dalej na poŭnač. Prośle hetaha hranicy Dziervaŭ byli het'kija: na paŭdniavym uschodzie hranicaju Dziervaŭ z Palanami byŭ basejn r. Irpienia, na paŭnočnym uschodzie hranicaju byŭ Dniapro, na zachodzie raka Styr, na poŭnačy Prypiać. U hetych hranicach Dziarvianie zachavalisia j dalej.

Pieramohšy Dziervy, Palanie prymusili Dziarvian płacić dań. Dziervy zastavalisia haspadarstvam, choć i zaležnym ad Kijeva; u jich byŭ svoj apryčony, nakšy za **palanska-ruski*), ład i svaje kniazi.**

(Dalej budzie)

Paŭstańnie 1831 hodu mieła ŭ Biełarusi nacyjanalna-biełaruski charaktar, darma što pra heta ŭ nas vielmi mała viedajuć. Jašče niadaŭna ŭ nas ničahusieńki nia viedali j pra biełaruskaść paŭstańnia 1863 hodu ŭ Biełarusi. Adznačajem heta na pytańnie kolkich našych čytaroŭ. Taksama adznačajem na pytańnie našych čytaroŭ, što

Haspadarstva biełaruskaje, zvanaje Vialikim Kniastvam Litoŭskim, jisnavała j było niezaležnaje da 1795 hodu. Da hetaha hodu ŭ jaho ŭchodzili zachodnie-biełaruskija ziemli j Latuva. Da 1772 h., apračа mienavanych ziemlaŭ, u niezaležnuju Biełaruś uchodzili jašče ŭsie centralnyja ziemli Biełarusi. Da 1667 hodu ŭ niezaležnaj Biełarusi była j vialikaja čaść uschodnich ziemlaŭ biełaruskich — Smalen-

*) Rusy, źmiašaŭšysia z ukrajinskimi Palanmi, nakinuli jim svoj nazoŭ, „Ruś", z katoraha ŭźnik nazoŭ adnaho čałavieka, „Rusin", a prymietnik, „ruski".

ščyna j Sievierščyna (Čarnihaŭščyna, što na poŭnač ad raki Dziasny). Pytańnie pra čas byćcia niezaležnaha haspadarstva biełaruskaha ŭ histaryčnaj navuccy, u tym liku ŭ biełaruskaj, davoli raspracavana.

IZ ŽYĆCIA J DZIEJNAŚCI BIEŁARUSKAJE EMIGRACYJI

— **Ks. Dr. V. Tarasievič u Niu Jorku.** Varočajučysia z Vašyngtonu, ksiondz Tarasievič zadzieržyŭsia krychu ŭ Niu Jorku. 28 Sakavika jon mieŭ niešpar u ŭschodnim abradzie, a 5-ha krasavika imšu ŭ vabradzie łacinskim. Na zyčeńnie ks. Tarasieviča j miascovych Biełarusaŭ pa niešpary j imšy byŭ schod, na katorym jaho ŭdzielniki dzialilisia svajmi pahladami j zyčeńniami što da biełaruska-katalickich patrebaŭ. 3-ha krasavika ks. V. Tarasievič mieŭ u Biełaruskim domie ŭ Niu Jorku čytań iz svajho padarožža pa Palestynie j jinšych miascoch chryścianstva pieršych viakoŭ. U časie čytani ŭvieś čas vyśviatlaŭsia film z apisavanych miascoŭ. Na imšy i asabliva na niešpary było šmat Biełarusaŭ ź Niu Jorku j akolicaŭ. Taksama na čytani.

Miascovyja Biełarusy ŭdziačnyja ks. Vaładzisłavu Tarasieviču za daviedańnia da jich.

— **Patrebnaja pamoha.** Ksiondz Dziekan Michał Maskalik (Adrys: Rev. M. Moskalik, Sommerwohlenstr. 1. A. 120, b. Gostar/Harz, Germany) piša da nas, što ŭ Niamieččynie zastaŭsia „Ryhor Sysoj, biełaruski partyzan, siełavy čałaviek. Jon vielmi lubie svaju Maci Biełaruś". I voś „jon invalid, chvoraja žonka, 4 dziaciej, kłopat i biada. Kaniečnie treba jamu pamahčy".

Pryłučajemsia da hołasu ks. M. Maskalika i zvaročujem uvahu našych arhanizacyjaŭ biełaruskich i asobnych Biełarusaŭ na kaniečnuju patrebu pamohi spadaru R. Sysoju.

— **Čamu niama biełaruskaje škołki ŭ Beakonie?** U Beakonie (Beacon, u stejcie Niujorckim) jość hrudok novych i ładny lik starych emigrantaŭ biełaruskich. Jość tam i dosyć dziaciej biełaruskich, navat z adnej novaj emigracyji, katoryja chodziać da amerykanskaj pačatnaj škoły. Ale pabiełarusku dzieci čytać ani pisać nia vučacca, jak i naahuł nie znajomiacca ni z čym biełaruskim. Kaniečnie tut patrebnaja biełaruskaja škołka — sybotniaja, dapaŭniajučaja da angielskaj. Vučyć jość kamu, treba tolki, kab baćki chacieli pasyłać svaje dzieci da biełaruskaje škołki. Škołka kaniečnie patrebnaja, i nia treba ź joj advałakać da vosieni. Zastałosia jašče paŭ viasny, dyj uletku treba vučycca, kali zimu stracili. Padumajcie, baćki, i niachaj u vas pračchniecca biełaruskaje sumleńnie. Vy-ž siabrovie słaŭnaha Narodu biełaruskaha; niahož vy zachočacie adarvać ad Jaho svaje dzieci? A

jany adarvucca, kali nia buduć umieć čytać pabiełarusku; stanieciesia j vy jim čužyja, bo vy nia zdolejecie tak zamerykanizavacca, jak zamerykanizujucca jany.

— Hańba Biełarusam Detrojtu! — Toje, što skazana tut pra Biełarusaŭ Beakonu, jašče bolej tarnujecca da Biełarusaŭ Detrojtu. Tut jość kala paŭsotni dziaciej biełaruskich i naahuł moładzieży; ale nia ŭmiejuć jany čytać pabiełarusku. Padumajcie, hramadzianie, da čaho vy dapuścili! Schamianieciesia j papraŭcie zroblenuju škodu. Zakładajcie škołku biez advałoki. Inteligientaŭ, katoryja mohuć vučyć u škołcy, u vas bolej, čymsia davoli dziela škołki.

Adziaržana na „Siaŭbit": Składki za miesiacy sakavik i krasavik ad S-niaŭ Janiny Kachanoŭščychi j Maryji Stankievičychi i Sp. J. Janučonka pa 10 dalaroŭ. Padpiski ad S-va A. Subotaŭ 5 dal., V. Sulžyckaha 1 dal., S-ni J. Gordon 3 dal., Sp. Markieviča 1 dal. 20 c. S. — 0,75 c. i Sp. Henry Tomas J. 0,70 c. Ks. F. Č. 50 dal. Usim ščyry dziakuj!

Redakcyja.

ŠUKAJUĆ

Maryja Šatraŭskaja (žyvieć u Biełarusi) šukaje svajho muža Kazimiera Šatraŭskaha. Dachodziać da jaje viestki, što jon pasyłaje joj pački cieraz Polšču, ale jany da jaje nie dachodziać. Muž maje być u Kanadzie.

Ks. Fr. šukaje svajho brata Kazimiera Čarniaŭskaha. Kali-b chto ab jim abo ab jaho siamji što viedaŭ, prašu paviedamić redaktara „Siaŭbita". Byccam z Cleveland vyjechaŭ da Kaliforniji.

Vydaviec-Redaktar: Ksiondz Franciš Čarniaŭski
Publisher-Editor: Rev. Francis Czerniawski

Printed by „LUNA", 77 St. Marks Pl., New York, N. Y.